

علوم و فنون ادبی

- ۱- گزینه «۱» - قآنی از گروه شاعرانی بود که به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداخت.
(مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۲- گزینه «۳» - شخصیت‌های گزینه «۳» مدیر روزنامه و مجلات یادشده بودند. (مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۳- گزینه «۱» - دهخدا با روزنامه صوراسرافیل همکاری داشت و نوشته‌های طنزآمیز او در آن روزنامه چاپ می‌شد.
(مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۴- گزینه «۲» - متن گزینه «۲» مربوط به ایرج میرزا است. (مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۵- گزینه «۴» - میرزا محمد صادق امیری فراهانی که بعدها از جانب مظفالدین شاه به ادیب‌الممالک ملقب شد فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود. وی سردبیری روزنامه مجلس را بر عهده داشت. شعر ادیب از زندگی سیاسی‌اش جدا نبود. (مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۶- گزینه «۴» - دهخدا از پیشگامان نثر جدید فارسی است. او در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت نقش مؤثری داشت. (مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۷- گزینه «۲» - آثار ذکرشده در صورت سؤال مربوط به شخصیت‌های گزینه «۲» است. (مژده عنبران) (پایه دهم و دوازدهم - تاریخ ادبیات - ترکیبی)
- ۸- گزینه «۳» - شمس‌الدین و قمر - داستان باستان: میرزا حسن خان بدیع / سبک‌شناسی و تاریخ مختصر احزاب سیاسی در ایران اثر ملک الشعرا بهار / گلشن صبا و خداوند نامه از صبا کاشانی. بررسی سایر موارد:
شمس و طغرا از محمدباقر میرزا خسروی / تاریخ بیداری ایرانیان از ناظم‌الاسلام / گنجینه نشاط از نشاط اصفهانی
(مژده عنبران) (پایه دوازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۹- گزینه «۲» - بررسی ابیات:
«الف»: سخن از عشق آسمانی است. شاعر می‌گوید صورت و ظاهر را از بین ببر و با چشم باطن به تمام دنیا نگاه کن تا معشوق آسمانی مرا ببینی که کل عالم هستی را فرا گرفته.
«ب»: در این بیت با توجه به این‌که شاعر می‌گوید اگر فرصت نماز و عبادت تو از دست برود باکی نداری اما مراقب و نگران این هستی که خدمت کردن به سلطان را از دست ندهی (رواج حس دینی)
«ج»: شاعر به مخاطب خود پند و اندرز می‌دهد که دیگران را مرنجان تا خودت نیز در رنج نباشی.
«د»: اصطلاحات عرفانی: ساقی، می، زهد
(تمام این موارد جزو ویژگی‌های فکری اشعار قرن پنجم و ششم است.) (مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم - سبک‌شناسی)
- ۱۰- گزینه «۴»: متن «ب»: دارای سجع است و از نوع متون موزون محسوب می‌شود.
متن «ج»: استفاده از لغات عربی: صفا، عاشق، غمّاز، صادق، صبح و قعر / به کارگیری آرایه ادبی: (پرده در بودن آب: شفاف و پاک بودن آب / همچنین غمّاز بودن آب: کنایه از شفاف بودن آن است. چون هر چیزی که زیر آب باشد به دلیل پاکی و شفافیت آب، به چشم می‌آید.)
(ویژگی این دو متن از مختصات نثر قرن پنجم و ششم است.) بررسی سایر موارد:
«الف»: استفاده از لغات مهجور: ایدون - ایدر / متن ساده و روان است.
«د»: عدم به کارگیری لغات عربی و ساده و روان بودن متن. (ویژگی هر دو متن از مختصات سامانی و قرن چهارم است)
(مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم - سبک‌شناسی)
- ۱۱- گزینه «۲» - ویژگی‌های زبانی این دوره: (۱) از میان رفتن لغات مهجور فارسی نسبت به سبک خراسانی (۲) فراوانی ترکیبات نو (۳) کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متن (۴) ورود لغات ترکی و مغولی به زبان فارسی
(توجه: لغات عربی در این دوره کاهش نیافت و از بین نرفت بلکه بیشتر نسبت به دوره قبل استفاده می‌شد)
(مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم - سبک‌شناسی)
- ۱۲- گزینه «۴» - فاصله گرفتن از عشق زمینی جزو ویژگی‌های فکری شعر این دوره است. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم - سبک‌شناسی)
- ۱۳- گزینه «۳» - در این دوره تألیف کتاب در موضوع‌های گوناگون علمی رواج یافت و نثر ساده به کمال رسید و نثر مصنوع هم رایج شد.
بررسی گزینه «۴»: شکل‌گیری دولت سلجوقی و بهره‌گیری از دبیران و نویسندگان تربیت یافته در خراسان و عراق، موجب شد نامه و منشور و فرامین به زبان عربی کمتر نگاشته شود و بدین سان مجموعه‌های مشهوری از متون نثر پارسی پدید آمد.
(مژده عنبران) (پایه دهم - درس دهم - تاریخ ادبیات)
- ۱۴- گزینه «۳» - تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم شعر پارسی همچنان تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی بود.
(مژده عنبران) (پایه دهم - درس چهارم، هفتم، دهم - تاریخ ادبیات - ترکیبی)
- ۱۵- گزینه «۱»: بیت «ب»: روح شادی و خوش باشی در این بیت حاکم است. / در بیت «الف»: واژه «نچخیدند» (تلاش و کوشش و حرکت نکردند) واژه‌ای کهنه و مهجور است. / هر دو بیت واقع‌گراست یعنی رویدادهایی عینی و محسوس که در جهان اتفاق می‌افتد نشان داده شده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۲»: بیت «الف»: مفهوم شکایت را می‌رساند / واژه مهجور ندارد. / بیت «ب»: غم و اندوه را می‌رساند. واژه مهجور ندارد.
گزینه «۳»: بیت «الف»: واژه مهجور: سخته (سنجیده) / بیت «ب»: غم و اندوه‌آور. / شعری است درون‌گرا.
گزینه «۴»: بیت «الف»: روح شادی دارد اما واقع‌گرا نیست بلکه درون‌گرا است. / لغت مهجور نیز ندارد. / بیت «ب»: شعری غم‌انگیز و اندوه‌آور است / لغت مهجور ندارد. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس هفتم - قلمرو زبانی و فکری)

- ۱۶- گزینه «۲» - بقیه آثار متعلق به دوره غزنوی و سلجوقی است. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس هفتم - تاریخ ادبیات)
- ۱۷- گزینه «۳» - متن این گزینه مربوط به دوره سامانی است زیرا در آن جملات کوتاه به کار رفته و افعال به صورت تکرار شده‌اند. سایر گزینه‌ها مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: به کارگیری لغات عربی فراوان در متن: تعلق، مسأله، انقطاع، دون، حق، یقین و صادق.
- گزینه «۲»: به کارگیری حدیث در متن فارسی.
- گزینه «۴»: حذف فعل به قرینه لفظی: زبانشان بر دروغ و غیبت (بینند) و گوششان بر استماع دو بی‌تی (بینند) / معنوی: و همتشان جمله جمع کردن حرام و شبهت (باشد) (مژده عنبران) (پایه دهم - درس هفتم - سبک‌شناسی)
- ۱۸- گزینه «۴» - در این بیت آرایه ادبی بیشتر استفاده شده است در حالی که یکی از مختصات ادبی سبک خراسانی به کارگیری آرایه ادبی در حد اعتدال است: یک پشت زمین کنایه از بسیار زیاد / روی آوردن: کنایه از هجوم آوردن / تکرار روی / روی گردانیدن: کنایه از فرار کردن / تضاد: پشت - روی. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: در بیت اول شاعر مخاطب خود را مدح می‌کند و توصیف روز جنگ به صورت ساده، محسوس و عینی است.
- گزینه «۲»: استفاده از تشبیه محسوس (روی بادیه چون خانه جوشن‌گران) / به کارگیری واژه کهنه و مهجور جوشن.
- گزینه «۴»: به کارگیری دو نشانه برای یک متمم (به باغ اندر) که همه از ویژگی‌های سبک خراسانی است. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس هفتم - سبک‌شناسی)
- ۱۹- گزینه «۳»: ویژگی‌های نثر دوره سامانی عبارتند از: (۱) ایجاز و اختصار در لفظ و معنی (۲) کوتاهی جملات (۳) تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی (۴) وجود لغات کم کاربرد فارسی نسبت به دوره‌های بعد (۵) کاربرد کمتر لغات عربی (۶) افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی به جمع عربی بررسی موارد نادرست: حذف افعال به قرینه - افزایش کاربرد لغات عربی - به کارگیری تمثیل و احادیث و آیات - اطناب (از ویژگی‌های نثر دوره سلجوقی و غزنوی هستند). (مژده عنبران) (پایه دهم - درس هفتم - سبک‌شناسی)
- ۲۰- گزینه «۱» - دو حرف اضافه برای یک متمم: به باغ اندر / تشبیه: درختان پنداری (مانند) دبیرانند / مراعات نظیر: قلم - ورق بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: تشبیه: دریای جود (جود و بخشش مانند دریا) / مراعات نظیر ندارد. / دو حرف اضافه برای یک متمم ندارد. (مر دریای قلم را: دستور تاریخی: استفاده از «مر» قبل از مفعول)
- گزینه «۳»: دو حرف اضافه برابر یک متمم: به چشم اندر - به حلق اندر - به مغز اندر - به قلب اندر / مراعات نظیر: حلق، قلب، چشم و مغز / تشبیه ندارد.
- گزینه «۴»: دو حرف اضافه برای یک متمم ندارد. / مراعات نظیر: دست و پا - خلد، حورالعین و رضوان / تشبیه: ندارد. / (سرو استعاره از معشوق است). (مژده عنبران) (پایه دهم - درس اول - قلمرو زبانی و ادبی)
- ۲۱- گزینه «۴» - بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: بلع می تاریخ الرسل و الملوک طبری را ترجمه کرد و مطالبی از آن حذف و مطالبی به آن اضافه کرد و تاریخ مستقل تدوین کرد.
- گزینه «۲»: شاهنامه ابومنصوری حدود سال ۳۴۶ قمری به دست عده‌ای از دانشوران خراسان نوشته شد.
- گزینه «۳»: تفسیر طبری از محمد بن جریر طبری است که جمعی از دانشمندان آن زمان این کتاب را به فارسی ترجمه کردند. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس چهارم - تاریخ ادبیات)
- ۲۲- گزینه «۴» - موارد «الف» و «د» درست است. بررسی سایر موارد:
- مورد «ب»: زبان پارتی در دوره اشکانیان رایج بود، و تا اوایل دوره ساسانیان نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شد.
- مورد «ج»: آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده بیشتر آثار دینی زردشتی است. حتی رساله‌های کوچکی که آن‌ها نیز در زمره آثار غیر دینی هستند، رنگ دینی دارد؛ مانند «یادگار زبیران» (مژده عنبران) (پایه دهم - درس چهارم - تاریخ ادبیات)
- ۲۳- گزینه «۳» - در متن نشانه «را» دوبار به جای نقش‌نمای اضافه (به) به کار رفته است: بوسهل را دل: دل بوسهل / آلتونتاش را جواب: جواب آلتونتاش / از اتفاق افتادن جنگی بزرگ سخن نرفته است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: «را» به جای حرف اضافه «به»: بگوی بوسهل را: به بوسهل بگوی / فردی بین بوسهل و آلتونتاش واسطه قرار گرفته است.
- گزینه «۲»: جملات این متن کوتاه و ساده است. / جمله پایانی متن: قضاء آمده را باز نتوان گردانید به این معنی است که سرنوشت را نمی‌توان تغییر داد.
- گزینه «۴»: «را» دو بار در متن در جای درست خود به کار رفته است: مرا نزدیک وزیر فرستاد. / قضاء آمده را باز نتوان گردانید. / جمله آخر به حتمی بودن رویداد و اتفاقی اشاره دارد. (مژده عنبران) (پایه دهم - درس اول - تحلیل متن)
- ۲۴- گزینه «۴» - آرایه‌های متن چهارم عبارتند از: اضافه تشبیهی: تیغ قهر (قهر مانند شمشیر)، غمزه لطف (لطف مانند غمزه) / تضاد: بدان و نیکان / سجع: برکشد، درکشد - بجنابند، رساند / کنایه: تیغ قهر برکشیدن: خشم گرفتن - غمزه لطف جنابانیدن: با لطف نگرستن (لطف کردن) (چهار نوع آرایه) بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: یک نوع آرایه دارد: سجع: سیاحت و راحت - مرافقت و موافقت
- گزینه «۲»: دو نوع آرایه: تضاد: نیک‌بخت و بدبخت / سجع: خورد و مرد - کشت و هشت
- گزینه «۳»: سه نوع آرایه: سجع: می‌کردم و می‌خوردم / اضافه تشبیهی: سنگ سراچه دل (دل را به سنگ سراچه تشبیه کرده) - الماس آب دیده (آب دیده (اشک) را به الماس تشبیه کرده) سنگ سراچه دل به الماس آب دیده سفتن کنایه از گریه کردن و دل را تسکین دادن (مژده عنبران) (پایه دهم - درس اول - قلمرو ادبی)

۲۵- گزینه «۱» - آوردن موعظه و نصیحت (شعر تعلیمی) در شعر پارسی از آغاز قرن ۴ معمول شد که در این باب قطعه‌های کوتاهی سروده شد. اما کسی که قصیده تمام و کمال در این موضوع سرود، کسایی مروزی بود، سپس ناصر خسرو شیوه او را ادامه داد.
(مژده عنبران) (پایه دهم - درس چهارم - تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه)